

Finansdepartementet
Avdelningen för offentlig förvaltning
Enheten för digital infrastruktur och säkerhet

Stockholm
2023-05-31

Vår referens
Pontus Lindström

Dnr
Fi2023/00486

Remissyttrande om betänkandet Posttjänst för hela slanten (SOU 2023:4)

Företagarna har beretts möjlighet att avge remissyttrande om rubricerat betänkande. Här följer våra synpunkter.

Sammanfattning

Postfinansieringsutredningen har haft i uppdrag att utreda möjliga finansieringsmodeller för den samhällsomfattande posttjänsten, med bakgrund av att brevmängderna har sjunkit kraftigt under de senaste åren och förväntas fortsätta sjunka. I betänkandet föreslås bland annat att kravet på att 95 procent av breven ska ha delats ut inom två arbetsdagar höjs till tre arbetsdagar, samt en finansieringsmodell i form av ökade statsstöd till Postnord på cirka 1 miljard kronor årligen. Förändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2024.

Företagarna avstyrker förslaget om tre dagars befordringstid samt avstyrker utredningens finansieringsmodell, då en sådan statlig subvention riktad åt endast en stor aktör kraftigt kommer begränsa konkurrensen på den svenska postmarknaden i ytterligare negativ riktning.

Bakgrund

För att företag och företagare ska kunna verka i hela landet med bibehållen konkurrenskraft är det helt avgörande med en grundläggande fungerande infrastruktur i form av internetuppkoppling, telefoni och post. Företag har ett stort behov av att kunna svara mot kunders behov och efterfrågan. Detta ställer i sin tur höga krav på snabb kommunikation, såväl digitalt som med fysiska brev. Att inte ha tillgång till postservice kan vara frågor som stoppar entreprenören från företagsetablering eller fortsatt verksamhet, inte minst på landsbygden. Företag är beroende av att kunna skicka och ta emot brev snabbt och med hög tillförlitlighet eftersom det finns en förväntan hos kunder, leverantörer och inte minst statliga myndigheter och kommuner att företagen ska kunna kommunicera skyndsamt.

Även om Postnord har en dominant ställning på den svenska postmarknaden finns det även en stor mängd företag verksamma inom leverans, distribution, print och kuvertering som är beroende av en fungerande och sund konkurrens på postmarknaden, med låga trösklar för nya aktörer som önskar etablera sig.

Som en del i att bistå Postfinansieringsutredningen med underlag genomförde Företagarna en undersökning våren 2021 där 864 företagare ombads besvara frågor om det egna företagens behov av posttjänster. Resultatet presenterades i rapporten *Företagares behov av posttjänster* juni 2021 och visade bland annat att:¹

¹ Rapport Företagarna, 2021, *Företagares behov av posttjänster*: <https://www.foretagarna.se/politik-paverkan/rapporter/2021/foretagares-behov-av-posttjanster/>

- 36 procent av Sveriges företagare upplever att posttjänsterna fungerar ganska eller mycket dåligt. Endast tre procent anser att postväsendet fungerar mycket bra.
- 7 av 10 företagare anser att det är viktigt för det egna företaget att kunna skicka eller ta emot försändelser med varor som når mottagaren nästföljande dag. Lika många anser att det är viktigt att kunna skicka eller ta emot fysiska brev som når mottagaren inom två dagar.
- 66 procent bedömde att varannandagsutdelning av post skulle leda till negativa konsekvenser för det egna företaget. Bland företagare verksamma på landsbygden var motsvarande siffra 73 procent.

Befordringskravet i den samhällsomfattande posttjänsten

I Postlagen (2010:1045) framgår i 3 kap 1 § att den samhällsomfattande posttjänsten ska uppfylla kraven att det varje arbetsdag och minst fem dagar i veckan, utom under omständigheter eller geografiska förhållanden som tillståndsmyndigheten bedömer utgör skäl för undantag, ska göras minst en insamling och minst en utdelning av postförsändelser. 2018 ändrades befordringskravet för brev med normalporto från övernattnsbefordran till tvådagarsbefordran där minst 95 procent av de inrikes brev som lämnats in för tvådagarsbefordran ska ha delats ut inom två arbetsdagar. Från och med maj 2022 är också Postnords nya system med varannandagsutdelning implementerat i hela landet.

Postfinansieringsutredningen föreslår i sitt betänkande en ytterligare försämring av den samhällsomfattande posttjänsten i form av att befordringskraven i postförordningen förlängs från två till tre arbetsdagar. Företagarna avstyrker en sådan försämring då vi utifrån medlemsundersökningar tydligt kan se att svenska företag har ett stort behov att kunna skicka och ta emot brev som når mottagaren inom två arbetsdagar, något som Postnord – trots stora ekonomiska överskott – det senaste året inte har lyckats leverera utifrån kraven i postförordningen.² De mål för bredbandsutbyggnad i Sverige som har motiverat tidigare försämringar av befordringskraven från statligt håll har inte heller blivit uppfyllda, vilket ytterligare är ett argument mot försämrade befordringskrav.

Finansieringsmodellen

Företagarna avstyrker även det förslag på ökad statlig finansiering av Postnord som föreslås i betänkandet. Företagarna anser inte att utredningen tillräckligt kan motivera förekomsten av ett sådant behov – dels (1) med anledning av att Postnord under de senaste åren kunnat redovisa ett kraftigt positivt rörelseresultat, dels (2) med anledning av att utredningen baserar sina antaganden på uppgifter som enligt Postnord är affärshemligheter och ej kan redovisas offentligt (se s. 495–496 i betänkandet) och dels (3) med anledning av att Postnord verkar på en konkurrensutsatt marknad där en sådan subvention ytterligare skulle snedvrída konkurrensen negativt för övriga aktörer.

Företagarna är gärna med och deltar som en konstruktiv part om hur en mer fungerande och livskraftig brev- och paketmarknad ska kunna växa fram i Sverige. Vi är dock av övertygelsen att detta inte låter sig göras genom fortsatt försämrade postservice tillsammans med fler skattemiljarder åt endast ett statligt bolag.

Pontus Lindström
Näringspolitisk expert
Företagarna

Pernilla Norlin
Samhällspolitisk chef
Företagarna

² Postnord delade 2022 i genomsnitt ut 94,7 procent av de tvådagarsbefordrade breven i tid på nationell nivå. Motsvarande siffra för 2021 var 97,9 procent. Se Post- och telestyrelsen 2023-04-25:
<https://www.pts.se/sv/nyheter/post/2023/postmarknad-med-utmaningar-fortsatter-att-forandras/>